

Nr 196.

Av herr Rosén, om *åvägabringande av utredning och förslag i syfte att möjliggöra fastställandet av provisoriska hamntaxor för nyanlagda hamnar m. m.*

Kungl. Maj:ts förordning angående taxor å hamnavgifter av den 31 december 1907 stadgar, att ägare eller innehavare av hamn, som önskar uppbära hamnavgifter enligt av Kungl. Maj:t fastställd taxa (hamntaxa), skall därom till Konungens befallningshavande ingiva till Konungen ställd ansökan. Sådan ansökan skall åtföljas av utredning angående kostnaden för hamnanläggningen m. fl. handlingar, som äro angivna i åtta punkter i förordningens första paragraf.

Härav har följt, att ansökan om fastställande av hamntaxa vid statens fiskehamnar icke kunnat ingivas, förrän hamnen varit fullbordad och den slutliga kostnaden känd. Över ansökningen skall yttrande avgivas å landet av kommunalstämman eller kommunalfullmäktige, varjämte Konungens befallningshavande dels skall bereda trafikanterna tillfälle att inom viss tid yttra sig över förslaget, dels själv avgiva utlåtande. Sedan dessa formaliteter äro uppfyllda och alla de handlingar, som skola åtfölja ansökningen, föreligga, går ärendet till kungl. kommerskollegium, som granskar förslaget, avgiver utlåtande och överlämnar ärendet till Kungl. Maj:t, som fastställer taxan.

Denna mycket vidlyftiga procedur har visat sig föranleda avsevärd tidsutdräkt.

Vid besök vid statens fiskehamn i Hönö-Klåva utanför Göteborg sommaren 1922 befanns hamnbyggnaden färdig och tagen i bruk, men då den slutliga kostnadssumman för anläggningen icke var känd, hade väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ej kunnat ingiva förslag till hamntaxa. Ansökan avläts den 16 januari 1923, men hamntaxa har, enligt vad jag inhämtat i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hamnavdelning, ännu icke fastställts.

Beträffande fiskehamnen i Grundsund ingavs ansökan om hamntaxa den 29 oktober 1918, då hamnanläggningen var fullbordad. Hamntaxa fastställdes den 25 februari 1921.

I andra fall, såsom beträffande fiskehamnarna i Träslöv, Östra Torp, Glommen och Grönhögen har fastställande av hamntaxa krävt en tid av

6—7 månader. Vid Gislövs fiskehamn pågick under sistlidne höst en rätt livlig trafik av andra fartyg än fiskebåtar, men några avgifter behöva icke erläggas, enär hamntaxa icke finnes. Vid den närbelägna fiskehamnen Östra Torp — där hamnavgifter måste erläggas — förekom däremot ingen trafik. Möjligen kan denna olikhet bero på, att Gislöv hittills varit och fortfarande är »frihamn».

I ansökningarna har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen begärt att provisoriskt få tillämpa taxorna omedelbart efter ansökningarnas ingivande, till undvikande av att staten går förlustig hamnavgifter under tiden. På sådana framställningar om omedelbar tillämpning av provisorisk taxa läser styrelsen emellertid aldrig hava erhållit något svar. Med myndigheternas vetskap har sålunda staten år efter år åsamkats förluster, utan att myndigheterna ansett sig böra fästa något avseende vid de framställningar till undvikande härav, som gjorts av ett statens organ.

Då hittills utförda fiskehamnsanläggningar dragit betydande kostnader, i åtskilliga fall minst 1,000,000 kronor och i ett fall omkring 2,500,000 kronor, borde det ju ligga i statens intresse att redan från den tid, då trafik i hamnen är möjlig, upptaga hamnavgifter. Kravet, att kostnads-summan skall vara slutligt känd, innan fastställelse å hamntaxa kan sökas, borde knappast kunna vidhållas, då anläggningskostnaderna i varje fall äro så stora och trafiken blir så ringa, att i intet fall behöver befaras, att hamnavgifterna bliva större än som erfordras för anläggningskapitalets föräntning och bestridande av underhålls- och andra kostnader. Fastställandet av provisorisk taxa, grundad på den beräknade anläggningskostnaden, bör alltså äga rum, redan innan anläggningen fullbordats för att kunna tillämpas från dag, som av Konungens befallningshavande på framställning av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen eller annan hamnägare bestämmes.

Ett sådant förfarande torde emellertid nödvändiggöra vissa ändringar i nu gällande förordning angående taxor å hamnavgifter.

I detta sammanhang synes böra tagas under överbäggande, huruvida icke en väsentlig förenkling i handläggningen av ärenden av nu ifrågasatt slag är av behovet påkallad. Innan nu gällande förordning den 31 december 1907 utfärdades, ägde Konungens befallningshavande befogenhet att fastställa taxor för lanthamnar. Det vill synas, som om en återgång till då gällande ordning icke borde vålla olägenheter utan snarare vore förenad med vissa fördelar. Vid flertalet lant- och fiskehamnar är trafiken obetydlig. Uppbörderna vid dylika smärre hamnar brukar i regel uppgå till några hundra eller några få tusen kronor om året. Det kan starkt ifrågasättas, huruvida det föreligger anledning att för avgörande av så små ärenden, som fastställandet av taxor för dylika hamnar, yttranden skola avgivas icke blott av kommunalstämma eller kommunalfullmäktige utan även av de trafikanter, som så önska, samt av Konungens befallningshavande och kungl. kommerskollegium, och att den slutliga handläggningen skall ske

hos Kungl. Maj:t. I kommerskollegium verkställes en ingående och synnerligen omsorgsfull detaljgranskning, som ej sällan föranleder återremiss med infordrande av förnyade yttranden. Det är icke osannolikt, att i ej så få fall kostnaderna för utredningar och beredningar samt avgivande av yttranden rörande smärre hamnars taxor bliva större än hela hamnuppbördens för ett år. En förenkling i handläggningen synes i detta fall kunna utan olägenhet genomföras på det sätt, att kommerskollegii och Kungl. Maj:ts arbetsbörda lättas genom att fastställandet av lant- och fiskehamnarnas taxor anförtros åt Konungens befallningshavande.

Nödvändigheten av att trafikanterna i orten *skola* beredas tillfälle att yttra sig över taxeförslagen kan även ifrågasättas. Som bekant anses sådana yttranden icke vara av behovet påkallade, när det gäller taxor vid andra statens eller enskilda kommunikationsverk, ehuru det givetvis icke möter hinder för trafikanter att beträffande dessa taxor hos vederbörande göra framställningar. En trygghet ligger ju redan däri, att kommunalstämman eller kommunalfullmäktige skola avgiva yttranden, därvid förvisso även trafikanternas intressen bliva beaktade. Beträffande järnvägs-, ångbåts- och andra taxor bliva ju icke ens kommunalstämmor eller kommunalfullmäktige hörda.

På grund av vad sålunda anförts, får jag hemställa,

att första kammaren ville för sin del besluta, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om snara utredning i syfte dels att för nyanlagda hamnar möjliggöra fastställandet av provisoriska hamntaxor, avsedda att tillämpas från den tidpunkt, då trafik vid hamnen kan påbörjas, dels att befria kommerskollegium och Kungl. Maj:t från handläggningen av taxeärenden röranden lant- och fiskehamnar, samt att därefter vidtaga de åtgärder, som av utredningen kunna påkallas.

Stockholm 23 januari 1924.

Gustav Rosén.